

یاد کارهای غیرمرتبط با رشته‌شان مشغول هستند. حتی رشته‌های پزشکی و مهندسی هم همه را به درآمد بالا نمی‌رساند، که در نتیجه رویکرد بچه‌های دبیرستانی ما برای ساختن مسیر آینده تغییر می‌کند. زمانی هجوم به درس و تحصیل در دانشگاه زیاد بود، ولی الان در همه خانواده‌ها هستند لیسانسه‌های بیکار یا فوق لیسانسه‌هایی که در تاسی اینترنتی کار می‌کنند. بچه‌ها هم این افراد را می‌بینند و آگاه‌تر هستند نسبت به آینده تحصیلی. و حالا بچه‌ها هستند که خانواده‌ها را وادار کرده‌اند که نگاه کنکورمحوری را تغییر دهند.»

زمانی هجوم به درس و تحصیل در دانشگاه زیاد بود، ولی الان در همه خانواده‌ها هستند لیسانسه‌های بیکار یا فوق لیسانسه‌هایی که در تاسی اینترنتی کار می‌کنند. بچه‌ها هم این افراد را می‌بینند و آگاه‌تر هستند نسبت به آینده تحصیلی. و حالا بچه‌ها هستند که خانواده‌ها را وادار کرده‌اند که نگاه کنکورمحوری را تغییر دهند.

بسیار کندپیش می‌رود.»

حذف کنکور خلاف عدالت آموزشی است

«به دلیل اینکه سطح دانشگاه‌ها در ایران خیلی متفاوت است، به نظر من کنکور قابل حذف نیست.» رضا نهضت، آموزگار و فعال فرهنگی درباره ماهیت کنکور و تغییر و تحولات چندین ساله این سد ورود به دانشگاه به «شهرود» می‌گوید: «اگر بر عدالت آموزشی معتقد باشیم، حذف کنکور برخلاف این مفهوم است. با این حال، عده‌ای سیستم آموزشی ما را با دیگر کشورها مقایسه می‌کنند و به اینکه در کشورهای توسعه‌یافته کنکور وجود ندارد، استناد می‌کنند، این هم به نظر من مقایسه درستی نیست. زیرا در این در کشورهای توسعه‌یافته، سطح علمی دانشگاه‌ها تفاوت چشمگیری با هم ندارد. بنابراین به نظر من کنکور حذف شدنی نیست.»

او درباره مصوبه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره حذف دروس عمومی از کنکور سال آینده نیز می‌گوید: «حذف دروس عمومی خوب است، ولی اگر درست اجرا شود و گزینه می‌تواند حتی آسیب‌زا هم باشد. مشکلی که ما داریم بلا تکلیفی طرح‌هایی است که داده می‌شود، ولی تا ابلاغ و اجرا شود، زمان زیادی از دست می‌رود و تصمیم‌گیرندگان به این نکته توجه نمی‌کنند که زمان یکی از مهم‌ترین فاکتورهای موفقیت برای داوطلبان کنکور است. همین حالا هم طرح حذف دروس عمومی تصویب شده، ولی ابلاغ نشده، دانش‌آموزان پایه یازدهم یعنی کنکوری‌های ۱۴۰۲، دروس عمومی را کنار گذاشته‌اند و مسئولان مدرسه هم در برنامه‌ریزی درسی جایی برای دینی، عربی و زبان در نظر نمی‌گیرند.»

بلا تکلیفی، استرس و چند چالش دیگر

او تأکید می‌کند: «وقتی گفته می‌شود نحوه اجرایی هر قانون و مصوبه‌ای مهم است، یعنی بسترها و زیرساخت‌هایی برای اجرای هر طرحی فراهم شود تا جایی برای تقلب و اعمال سلیقه باقی نماند. الان همین امتحان نهایی پایه دوازدهم که سراسری برگزار می‌شود، باز هم سلیقه معلم در نمره بسیار تأثیرگذار است. وقتی سلیقه دخیل می‌شود، از عدالت فاصله می‌گیریم. در شرایطی که در امتحان نهایی به وفور تقلب می‌شود و در سال‌های گذشته مواردی داشتیم که دانش‌آموز جای دیگری رفته و امتحان داده، یعنی زیرساخت‌ها مشکل دارد و در این شرایط سهم سوابق تحصیلی در کنکور ۴۰ درصد در نظر گرفته شده که همین مسأله مشکل ساز می‌شود.» نهضت به خبر اخیر سازمان سنجش درباره تغییرات کنکور سال آینده اشاره می‌کند: «طرح تغییرات کنکور سال آینده داده شده، ولی نهایی ابلاغ نشده، حالا سازمان سنجش اعلام کرده اگر تا فلان تاریخ اعلام نشود، دروس عمومی حذف نمی‌شود. در حالی که یازدهمی‌ها دیگر تمرکز بر دروس عمومی ندارند و دروس عمومی را کنار گذاشته‌اند. همین خبرها و بلا تکلیفی‌ها استرس دانش‌آموزان پشت کنکور را بیشتر می‌کند. از آن طرف می‌گویند از پایه‌های قبل از دوازدهم هم امتحان نهایی گرفته شود، بله، امتحان سراسری از نظر سنجش کیفیت آموزشی خوب است، ولی همه اینها در عمل مشکل دارد. آموزش و پرورش باید فکری اساسی برای جلوگیری از تقلب و برخورد سلیقه‌ای برای نمره و سنجش داشته باشد.»

این فعال فرهنگی معتقد است دانشگاه‌های برند حتی اگر بخواهند هم نمی‌توانند بدون کنکور دانشجو بپذیرند. الان مثلاً دانشگاه شریف گفته من می‌خواهم کنکور را حذف کنم، ولی هر راهکار و مصاحبه‌ای برای پذیرش دانشجو در نهایت احتمال تقلب دارد، همچنین تصمیم‌های سلیقه‌ای در آن دخیل است. بر همین اساس به نظر من پذیرش دانشجو در دانشگاه‌های خیلی خوب آن هم بدون کنکور، از مسیر عدالت آموزشی منحرف می‌شود.

کنکور دیگر سرنزل مقصود دانش‌آموزان نیست

در سال‌های اخیر خانواده‌ها و نوجوانان دیگر صرفاً کنکور را تنها راه رسیدن به سرنزل مقصود نمی‌دانند. تیک‌نژاد می‌گوید: «جوانان امروز زاکر برگ را الگو قرار می‌دهند که بدون درس خواندن از سرمایه‌گذاری در تکنولوژی موفق و ثروتمند شده. در شرایطی که تحصیل کرده‌های جامعه ما عموماً بیکار

گزارش «شهرود» درباره مارانتی که ۱۷ سال است صحبت از حذفش می‌شود اما همچنان برگزار می‌شود

چالش کنکور با پول و مافیای و تقلب

کنکور شروع شد. «نیک نژاد می‌گوید بعد می‌دانم نظام آموزشی آزمون محوری ما به حذف برخی دروس از کنکور تن دهد. به هر حال اگر این مصوبه اخیر هم ابلاغ شود، باید دید در اجرا چه نحوی جلوی می‌رود. اینکه دروس عمومی حذف شود، از نظر ماهیتی اتفاق مثبتی است. در کشورهای توسعه‌یافته فقط درس رشته‌های

دانشگاه‌های برند حتی اگر بخواهند هم نمی‌توانند بدون کنکور دانشجو بپذیرند. هر راهکار و مصاحبه‌ای برای پذیرش دانشجو در نهایت احتمال تقلب دارد، همچنین تصمیم‌های سلیقه‌ای در آن دخیل است.

تخصصی آزمون گرفته می‌شود و دیگر نیازی نیست دروس عمومی وارد آزمون شود. این اصلاحیه‌های چندباره در نهایت می‌تواند کمک‌کننده باشد. اما مشکل اینکه این تغییرات بسیار کند است و ما خیلی زودتر از اینها می‌توانستیم داستان کنکور را ببندیم و هر سال این مبلغ بسیار زیاد از جیب خانواده‌ها کسر نشود. زیرا در آموزش پولی خانواده‌های متمول هم دارند زیرا می‌کنند، دیگر چه برسد به خانواده‌های فقیر. به نظر می‌رسد تغییرات فعلی تخصصی و امیدوارکننده است، اما به علت سنگ‌اندازی‌های مافیای کنکور ولایی‌ها

سال آینده حذف و به سوابق تحصیلی منتقل می‌شود. روندی که از سال ۱۴۰۲ آغاز می‌شود و تا سال ۱۴۰۵ ادامه دارد. معاون وزیر علوم درباره آزمون سوال‌های اختصاصی خاطر نشان کرد: «آزمون اختصاصی برای دروس اختصاصی پنج گروه آزمایشی دو بار در سال برگزار شود و نتیجه آن برای دو سال معتبر است.»

منظور از تأثیر قطعی سوابق تحصیلی این است که نمره کنکور تحت تأثیر سوابق تحصیلی بالا و پایین می‌رود. اگر داوطلب از سوابق تحصیلی خوبی برخوردار باشد، نمره کل را بالا می‌برد و حالت برعکس آن هم ممکن است رخ دهد. پورعباس درباره برگزاری دو آزمون دروس اختصاصی در سال هم توضیح داد که داوطلب در دو آزمون دروس اختصاصی شرکت می‌کند و نمره هر کدام از آزمون‌ها که بالاتر بود، به عنوان ملاک پذیرش خود در دانشگاه اعلام می‌کند. نمره آزمون با نمره سوابق تحصیلی ترکیب و نمره کل ساخته می‌شود. بنابراین نمره کل، ملاک پذیرش نهایی است.

از دیگر تحولاتی که پورعباس به آن اشاره کرده برگزاری آزمون تمام الکترونیک سراسری در سال ۱۴۰۳ است: «برای سال ۱۴۰۳ آزمون سراسری به شکل الکترونیکی و بدون کاغذ برگزار می‌شود. براساس پیش‌بینی‌ها، سازمان سنجش سالی ۶ آزمون برگزار می‌کند که از این تعداد، داوطلب دو آزمون را می‌تواند به رسمیت بشناسد و چهار آزمون دیگر، آزمایشی محسوب می‌شود.» پورعباس به این نکته اشاره کرد که آزمون‌های استاندارد کشوری در چارچوب آزمون سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود. معاون وزیر علوم همچنین تأکید کرد که داوطلبان تا زمانی که در آزمون‌های آزمایشی به نقطه مطلوب نرسیده‌اند، حق شرکت در آزمون‌ها را دارند.

سنگ اندازی مافیای

«به نظر می‌آید تغییراتی که در حال رخ دادن است دستکم به شکل ظاهری مثبت ارزیابی می‌شود.» محمد رضا نیک‌نژاد، آموزگار و کارشناس آموزشی از مصوبه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره کنکور به «شهرود» می‌گوید: «این تغییرات دستکم ۱۵ سال پیش می‌توانست رخ دهد. همان زمانی که بحث حذف

راضیه زرگری از ۱۷ سال پیش قرار بر حذفش بوده، ولی همچنان هر سال با قدرت برگزار می‌شود؛ کنکور یا همان آزمون ورودی دانشگاه‌ها. البته برگزاری این آزمون جامع و سراسری هر سال تغییراتی دارد که به گفته تصمیم‌گیرندگان این عرصه بر مبنای تغییرات محتوای آموزشی و سنجش عدالت محور دانش‌آموزان برای ورود به دنیای دانشجویی بوده است. در این میان موافقان این غول بزرگ معتقدند کنکور تنها آزمون جامعی است که عدالت آموزشی در آن رعایت می‌شود و احتمال تقلب در آن نزدیک به صفر است. مخالفان کنکور اما می‌گویند آموزش آزمون محور برای کاسبی مافیای کنکور است و در شرایطی که تعداد صندلی‌های دانشگاه‌های مختلف چندین برابر متقاضیان کنکور است، اساساً نیازی به برگزاری آزمون سنجش جامع با این سبک و سیاق نیست.

در آخرین تغییرات مصوبه‌های مرتبط با کنکور، رئیس سازمان سنجش آموزش کشور اخیراً اعلام کرد سهم کنکور سراسری ۱۴۰۲ در پذیرش داوطلبان به ۶۰ درصد و سهم سوابق تحصیلی به ۴۰ درصد تأثیر قطعی رسیده است، همچنین در آزمون سال آینده دروس عمومی حذف و براساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، آزمون دروس اختصاصی دو بار در سال برگزار می‌شود.

هر سال حدود ۷۰ هزار پشت کنکوری در این آزمون شرکت می‌کنند. کنکور مقوله‌ای است که از سال ۸۴ بحث قانون به آن ورود کرد و اولین قانون با عنوان حذف آن مطرح شد. از ورود حذف کنکور به مصوبات قانونی ۱۷ سال می‌گذرد، اما هنوز این سد بزرگ از پیش روی نوجوانان برای ورود به دنیای بزرگسالی برداشته نشده. بعد از آن سال هم قانون سال ۹۵ و حالا مصوبات جدید شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شده. به گفته رئیس سازمان سنجش هر سه قانون متکی بر توانایی وزارت آموزش و پرورش مبنی بر برگزاری امتحانات سراسری استناد دارد است.

تحولات اساسی کنکور در راه است

حالا گفته می‌شود تحولات اساسی در کنکور سال آینده قرار است شروع شود. دروس عمومی در کنکور

خود دارد و اتفاقاً تعارض منافع هم ایجاد می‌شود و ذی‌نفعان اجازه طی شدن روند حذف کنکور را ندارند. مافیای به این شکل با تمام قدرت پشت همه جور آزمون آموزشی بوده و هست. همین فرآیند خانواده‌ها را ترغیب می‌کند به یک فرهنگ آموزشی غلط متمرکز و تربیت یک شهروند اجتماعی مفید غافل شوند. من خانواده‌ای را سراغ دارم که وضع اقتصادی خوبی نداشتند، فرزندشان در عرصه کنکور، پزشکی را هدف قرار داده بود و این خانواده دار و ندارش را گذاشت برای قبولی فرزندش. حالا تصور کنید این بچه به هر دلیلی قبول نشود، این بستر رقابت بر مبنای پول اقتصادی را چطور باید جبران کنند؟ درست مثل بیمار سرطانی که خانواده همه زندگی‌اش را برای درمان او هزینه می‌کند و متأسفانه از دنیا می‌رود.»

طبقاتی شدن آموزش

این توضیحات می‌گوید: «به نظر من بقیه ۸۰ درصد داوطلبان کنکور اصلاً نیازی به کنکور ندارند، زبادهای دانشگاه باز است و مدیران دانشگاه هم دوست دارند پول بگیرند و صندلی‌هایشان را پر کنند.»

او معتقد است بخشی از فرهنگ کنکور ریشه در خانواده‌ها دارد و بخشی دیگر هم دست مافیای کنکور و نفوذهای متعدد دست‌اندرکاران آموزش و غیرآموزش است: «در مانع شدن برای اجرای حذف کنکور بهانه‌ها زیاد بود، از جمله بهانه‌های آموزشی و سنجشی. همین آزمون‌های متعدد که درآمدهای هنگفتی در

نیک نژاد، آموزگار و کارشناس با بیان اینکه صندلی‌های دانشگاه خصوصی، نیمه خصوصی و دولتی است، می‌گوید: «از آنجایی که تعداد صندلی‌های دانشگاه بسیار بیشتر از افرادی است که هر سال کنکور می‌دهند، تنها بخش دانشگاه‌های دولتی و برخی از دانشگاه‌های آزاد است که بر مبنای کیفیت سطح آموزش‌ها پذیرش می‌کنند. کنکوری که زمانی برای سنجش بچه‌های قوی‌تر و انتخاب شایسته‌ها در رشته‌های تخصصی بود، حالا شده عاملی در طبقاتی شدن آموزش و همین موضوع فشار روانی و استرس‌های زیادی بر خانواده‌های دهک‌های پایین وارد می‌کند.» نیک‌نژاد معتقد است الان شرایط دوره‌های کنکور و آمادگی برای کنکور به گونه‌ای است که دیگر بدون پول بچه‌ها نمی‌توانند وارد رشته‌های خوب شوند. اگر هم باشد